

**ЗАКОН
ЗА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕЖТА**

Глава I. Общи положения

Чл. 1. Този закон определя основните принципи, планирането, управлението, финансирането на националната политика за младежта.

Чл. 2. Националната политика за развитието на младите хора е целенасочена и последователна дейност на държавата, общините, младежките организации, младежките съвети и обществото, която има за цел създаване на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие и участие на младите хора в обществения и икономическия живот и приобщаване на младите хора в управлението на местно, областно и национално ниво чрез:

1. мерки за приобщаване на младите хора на възраст до 35 години и техните организации в управлението на местно, областно и национално ниво;

2. мерки за развитие на младите хора на възраст от 14 до 29 години;

3. мерки за социално включване на младите хора на възраст от 18 до 29 години.

Чл. 3. Основните принципи на националната политика за младежта са:

1. Целенасоченост, системност, координираност и последователност на политиките на държавата, общините и обществото за развитие на младежта;

2. Интегрирано планиране на политиките за децата и младежта.

3. Координиране на политиките за младите хора в сферата на образованието, социалната политика, жилищната политика, здравеопазването, културата, спорта, правосъдието, вътрешните работи и отбраната при осъществяване на националната политика за развитие на младежта;

4. Насърчаване на младежкото доброволчество;

5. Свобода на сдружаване на младите хора, свобода на младежките инициативи, самоуправление на младежките организации;

6. Участие на младите хора при формиране на политиката за младите хора и взаимодействие с младите хора и техните организации при осъществяване на политиката за младите от държавата и общините.

7. Координиране на националната политика за младежта с политиката за младите, осъществявана от и в рамките на Европейския съюз, Съвета на Европа и Организацията на обединените нации.

Глава. II. Управление на политиките за развитие на младежта

Чл. 4. (1) Държавната политика за младежта се провежда от Министерския съвет чрез министъра на образованието, младежта и науката и в съответствие с Националната стратегия за младежта.

(2) Народното събрание приема Национална стратегия за младежта по предложение на Министерския съвет.

(3) Националната стратегия за младежта определя желаното състояние дългосрочните цели и приоритети на националната политика за младежта на Република България за срок от десет години.

(4) Националната стратегия за младежта съдържа:

1. анализ на ситуацията сред младите и реализацията на политиките за младежта;

2. желаното състояние на младите хора и очакваните резултати от националната политика за младежта;

3. основните и специфичните цели и приоритетите за националната политика за развитие на младежта, които трябва да бъдат постигнати за определен период;

4. необходимите действия на компетентните държавни и общински органи и непосредствените задачи за постигане целите на стратегията;

5. необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на стратегията.

Чл. 5. (1) Народното събрание всяка година приема Годишен доклад за младежта по предложение на Министерския съвет.

(2) В Годишния доклад се излагат основните тенденции и характеристики на социалното-икономическото положение на младите хора, отчита се изпълнението на Националната стратегия за младежта през годината и се отправят предписания за следващия период.

(3) Годишният доклад за младежта се представя за публично обсъждане не по-късно от един месец преди внасянето му в Народното събрание.

Чл. 6. (1) В изпълнение на Националната стратегия за младежта Министерският съвет по предложение на министъра на образованието, младежта и науката:

1. приема Националния план за младежта за петгодишен период;
2. приема годишна Национална програма за изпълнение на стратегията;

(2) По предложение на министър на образованието, младежта и науката Министерският съвет внася в Народното събрание:

1. Националната стратегия за младежта;
2. Годишния доклад за младежта.

Чл. 7. В изпълнение на Националната стратегия за младежта и годишната Национална програма за изпълнение на стратегията, Министерският съвет приема годишни програми и приоритети за младежки дейности и услуги за младежта по предложение на министъра на образованието, младежта и науката, предварително съгласувани с националните младежки организации.

Чл. 8. (1) Националният съвет за младежта е консултативен и координиращ орган към министър-председателя за стратегическо планиране и координиране на националната политика за младежта, който се председателства от определен от него заместник министър-председател.

(2) Членове на Националния съвет за младежта са:

1. министърът на труда и социалната политика;
2. министърът на образованието, младежта и науката;
3. министърът на здравеопазването;
4. министърът на вътрешните работи;
5. министърът на финансите;
6. министърът на регионалното развитие и благоустройство;
7. министърът на физическото възпитание и спорта;
9. председателят на Държавната агенция за закрила на детето (комисия);
10. представител на Националното сдружение на общините в Република България;
11. представителят на Детския съвет към ДАЗД.
12. младежки представители, излъчени от национално-представителните младежки организации, до постигане на паритет между представителите на държавата и тези на младежките организации.

(3) Решенията на съвета се взимат с консенсус.

(4) Правилникът и поименният състав на Националния съвет за младежта се утвърждават със заповед на министър-председателя.

Чл. 9. (1) Националният съвет за младежта:

1. съгласува проекта за Национална стратегия за младежта;
2. съгласува проекта за Национален план за младежта;
3. съгласува проекта за Годишен доклад за младежта;

(2) Националният съвет за и младежта дава становище:

1. по проекта за Годишна национална програма за младежта;

2. по всички нормативни актове на Народното събрание и Министерски съвет, които се отнасят пряко до правата и личностното развитие на младите хора до 29 години;

3. по други актове и програми на Министерския съвет, на негови членове и на други централни органи на изпълнителната власт.

Чл. 10. (1) Министърът на образованието, младежта и науката осъществява контрол върху изпълнението на националните програми за младежта.

(2) Финансовите средства за изпълнение на националните програми за младежта се планират ежегодно със закона за държавния бюджет за съответната година.

(3) Условието и редът за финансиране на проекти по национални програми за младежта се определят с наредба на министъра на образованието, младежта и науката, съгласувано с министъра на финансите.

(4) Министърът на образованието, младежта и науката разработва мерки за подпомагане и насърчаване на младежките организации чрез данъчни, кредитно лихвени, митнически и други финансови и икономически облекчения, както и други финансираня при условия и по ред, определени в съответните нормативни актове за осигуряване на прозрачни механизми на обществено финансиране на дейности, услуги и младежки организации.

Чл. 11. Министърът на образованието, младежта и науката:

1. координира дейността на централните и териториалните органи на изпълнителната власт в изпълнение на политиката за младежта;

2. взаимодейства с младежките организации при осъществяване на националната политика за младежта;

3. ръководи, организира и координира програми и проекти в областта на младежта;

4. създава условия за развитие на младежкото доброволчество.

5. е национален координиращ орган по Европейската конвенция за насърчаване на дългосрочната транснационална доброволческа служба за младежи.

Чл. 12. Областният управител:

1. организира разработването на областната стратегия за младежта в сътрудничество с териториалните структури на Министерството на образованието и науката, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане и Агенцията за заетостта и младежките организации в общината.

2. внася проекта на областната стратегия за младежта за обсъждане и приемане в областния съвет за развитие;

3. подпомага общините на територията на областта при разработване на общинските планове за младежта със съдействието на териториалните структури на МОМН, Държавата агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане и Агенцията за заетостта;

4. координира подготовката на проекти в съответствие с областната стратегия за младежта в съответствие с предвижданията на Националния план за младежта;

5. осигурява публичност и прозрачност на планирането и програмирането на политиката за младежта на територията на областта;

6. сключва споразумения за сътрудничество със съседни области за осъществяване на съвместни дейности в изпълнение на Националния план за младежта и на Националната програма за младежта;

7. организира разработването на Годишния областен доклад за младежта и го внася в Областния съвет за развитие.

Чл. 13. (1) Областният съвет за развитие:

1. обсъжда и приема областната стратегия за младежта;

2. оценява инициативите на общините и на неправителствените организации, свързани с областната стратегия за младежта;

3. прави предложения за сключване на споразумения за сътрудничество с други съседни области за осъществяване на съвместни дейности в изпълнение на националния план за младежта;

4. обсъжда и съгласува действията по осигуряване на публичност и прозрачност на планирането и програмирането на политиката за младежта на територията на областта по предложение на областния управител;

5. приема Годишен областен доклад за младежта.

(2) В съответствие с Националната стратегия за младежта и Националния план за младежта областната стратегия за младежта съдържа:

1. анализ на потребностите и ситуацията на младежите в областта;

2. специфичните дългосрочни цели и приоритети за провеждане на политика за младежта на територията на областта, както и мерките за постигането им;

3. организация и координация на дейността за постигане на целите;

4. необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията;

(3) Областната стратегия за младежта се разработва за срок от пет години.

(4) Областната стратегия за младежта се съгласува с министъра на образованието, младежта и науката в срок от един месец след приемането ѝ.

Чл. 14. В заседанията на Областния съвет за развитие с право на съвещателен глас присъстват представители на МОМН и на младежките организации.

Чл. 15. Общинският съвет:

1. обсъжда и приема общинския план за младежта и програмата за изпълнението му по предложение на кмета на общината;
2. одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за младежта по предложение на кмета на общината;
3. по предложение на кмета на общината обсъжда и приема Годишен доклад за развитието на младите хора в общината.

Чл. 16. Кметът на общината:

1. организира изработването на общинския план за младежта и на програмата за реализацията му, съгласувано с младежките организации, и ги внася за обсъждане и приемане от общинския съвет;
2. ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на общинския план за младежта;
3. след съгласуване с младежките организации представя Годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за младежта за одобряване от общинския съвет;
4. осигурява публичност и прозрачност на общинския план за младежта, както и на действията по реализацията му.

Чл. 17. (1) Общинският план за младежта определя целите и приоритетите на общинската политика за младежта, както и финансовите ресурси за неговата реализация, в съответствие с Националната стратегия за младежта и областната стратегия за младежта.

(2) Общинският план за развитие съдържа:

1. анализ на състоянието младежта в общината;
2. приоритетите и специфичните цели и мерки за развитие на общинската политика за младежта;
3. описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на областната стратегия за младежта;
4. индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите, в това число и по т. 3;
5. реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

(3) Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината след съгласуване с младежките организации.

Глава. III. Мерки за развитие на младите хора

Чл. 18. (1) Държавата и общините предприемат подходящи мерки за развитие на младите хора от 14 до 29 години в изпълнение на Националната стратегия за младежта.

(2) Държавата и общините насърчават и подпомгат публично-частните партньорства и социалното предприемачество при изпълнение на мерки за развитие на младежта.

Раздел. I. Услуги за развитие на младите хора

Чл. 19. (1) Държавата и общините насърчават и подпомагат предоставянето на услуги за развитие, насочени към млади хора на възраст от 14 до 29 години, които се изразяват в:

1. консултантски и информационни услуги и неформално образование в подкрепа на личностното, общественото и икономическото развитие на младите хора;

2. в създаването на младежки консултантско-информационни центрове за разширяване на знанията, опита и уменията на млади хора, за приобщаването им към ценностите на гражданското общество, науката, културата, изкуството, предприемачеството, здравословния начин на живот;

3. услуги в подкрепа на младежкото доброволчество;

(2) При услугите, които предоставят младежките консултантско-информационни центрове се прилага индивидуален и регионален подход и оценка на конкретните потребности на младите хора и особеностите на младежката възраст.

(3) Физически лица, търговски дружества, кооперации, юридически лица с нестопанска цел, народни читалища, културните институти, спортните организации и организациите за социален туризъм могат да ползват държавно и общинско подпомагане за предоставяне услуги за развитие на младежта само след вписване в националния младежки регистър към Министерството на образованието, младежта и науката.

(4) Общините заявяват в срок до 31 януари на всяка календарна година развиваните от тях услуги за развитие на младежта в Националния младежки регистър към МОМН.

(5) Вписването по ал. 3 и 4 се извършва със заповед на министъра или упълномощен от него заместник-министър на МОМН в 14-дневен срок от постъпване на заявлението за вписване.

(6) Условиата и редът за регистрация по ал. 3, 4 и 5 се определят в правилника за прилагане на закона.

(7) Кметът на общината може да възложи управлението на услугите за развитие на младежта на лица, регистрирани по реда чл. 19 чрез конкурс или по договаряне при единствен кандидат при условия и ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(8) В срок до 31 март на всяка календарна година лицата, регистрирани по ал. 3 и ал. 4, представят в МОМН справка за планираните дейности по предоставяне на услуги за развитие на

младежта през предстоящата годината, както и годишен отчет за дейностите по услуги за развитие на младежта, които са реализирали през изминалата година.

(9) Форматът на справка за планираните дейности и на годишния отчет се определя със заповед на министъра на образованието, младежта и науката, която се обнародва в Държавен вестник.

Чл. 20. (1) Лицата, регистрирани по реда на чл. 19, могат да кандидатстват за средства от фонд „Развитие на младежта в България“ след защита на проект.

(2) Услугите за развитие на младежта, финансирани от общините, държавата, фонд „Развитие на младежта“ или Европейския съюз, се предоставят в съответствие с критерии и стандарти за услуги за младежта, определени в наредба, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието, младежта и науката.

Чл. 21. (1) Министърът на образованието, младежта и науката осъществява контрол за спазването на критериите и стандартите при предоставяне на услуги за развитие на младежта, финансирани със средства от общинския и държавния бюджет и от бюджета на Европейския съюз.

(2) По предложение на общините министърът на образованието, младежта и науката разрешава откриване или закриване на услуги за развитие на младежта, когато са финансирани от държавата, и отговарят на стандартите и критериите за тези услуги.

(3) В 14-дневен срок от получаване на предложението по ал. 2 Министърът на образованието, младежта и науката със заповед разрешава или отказва откриването или закриването на предоставянето на услуга за развитие на младежта.

(4) При системно неспазване на нормативните стандарти и изисквания за предоставяне на услуги за развитие на младежта, министърът на образованието, младежта и науката, може да наложи финансови корекции до 100% на предоставяни от община услуги за развитие на младежта, когато те са финансирани от държавата.

Раздел II. Жилищни мерки за младите семейства

Чл. 22. (1) Държавата и общините предприемат и подпомагат жилищни мерки в подкрепа на младите семейства, с цел насърчаване на отглеждането на деца в семейна среда, чрез кредитно-лихвени и други финансови и икономически облекчения.

(2) По смисъла на този закон младо семейство е двама или един родител, на възраст до 29 години, които се грижат за отглеждането на децата си или са приемно семейство на деца.

(3) Министерският съвет приема наредба, с която определя критериите и стандартите за жилищните мерки за млади семейства по

предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството, съгласувано с министъра на образованието, младежта и науката

Раздел III. Насърчаване на младежкото доброволчество

Чл. 23. (1) По смисъла на този закон младежко доброволчество е доброволческата дейност, извършвана от млади доброволци на възраст от 14 до 29 години като членове или в сътрудничество с доброволческа организация по собствен избор извън трудови и служебни правоотношения, без възнаграждение за доброволеца, чрез която дейност се разширяват знанията, опита и уменията на доброволеца и на хората, с които той работи.

(2) Непълнолетните лица извършват доброволческа дейност при условия и ред, определени в закон.

(3) Доброволческа организация, организираща младежко доброволчество, може да бъде само юридическо лице с нестопанска цел, вписано в Централния регистър към Министерството на правосъдието.

(4) Краткосрочна е младежката доброволческа дейност, която се извършва за срок не по-дълъг от три месеца в рамките на една календарна година.

(5) Дългосрочна е младежката доброволческа дейност, която се извършва за срок по-дълъг от три месеца в рамките на една календарна година.

Чл. 24. (1) Младежите, граждани на страните - членки на Европейския съюз, могат свободно да осъществят доброволчески дейности на територията на страната.

(2) Младежите - граждани на държава, която не е член на Европейския съюз, но е страна по Европейската конвенция за насърчаване на дългосрочната транснационална младежка доброволческа служба, могат да получат разрешения за пребиваване в страната с цел извършване на дългосрочна доброволческа дейност.

(3) В случаите на ал. 2 към искането за разрешение за пребиваване се прилага и копие от сключен писмен договор между чуждия гражданин – доброволец, приемащата доброволческа организация.

Чл. 25. (1) На непълнолетни доброволци не могат да бъдат възлагани дейности, които са забранени или ограничени за извършване за някои категории лица поради тежкото, вредно или опасно влияние върху психиката и организма им съгласно действащото законодателство.

(2) Доброволческите организации са длъжни да опазват живота и здравето на доброволците, да полагат всички усилия за ограничаване и

по възможност отстраняване евентуалното вредно въздействие на дейността върху физическото и нравственото им развитие с оглед на особеностите на младежката възраст.

(3) Доброволческите организации са длъжни да осигурят за непълнолетните доброволци квалифициран пълнолетен ръководител с подходящи личности и социални качества.

Чл. 26. (1) Доброволческите организации застраховат за своя сметка доброволците срещу злополука в случаи, определени в наредба.

(2) На доброволеца се възстановяват направените разходи във връзка с доброволческата му дейност при условия и ред, определени в наредба.

(3) При командироване на доброволец за извършване на доброволчески дейности извън населеното място на настоящия му адрес доброволческата организация изплаща направените пътни, дневни и квартирни разходи в размерите, предвидени в действащото законодателство.

Чл. 27. (1) Доброволческите организации предлагат подходящо обучение и квалификация, свързани с извършването на младежките доброволчески дейности.

(2) За получените от доброволеца по време на младежката доброволческа дейност знания, опит и умения, допълнителна или нова професионална квалификация, както и за извършеното обучение по време на доброволческата дейност, при поискване от доброволеца доброволческата организация издава удостоверение.

Чл. 28. Доброволческите организации приемат, въвеждат и поддържат добри практики за управление на млади доброволци, в които определят:

1. процеса на разработване на задания и изисквания за доброволческата дейност;
2. процедури за набиране на доброволци;
3. процедури на проверка на кандидатите за доброволци, когато това се налага във връзка със спецификата на доброволческата дейност;
4. процедури за обучение на доброволците, когато това се изисква от характера на доброволческата дейност;
5. процедури за възлагане на доброволческа дейност;
6. система за стимулиране на доброволците;
7. система за ръководство на доброволците;
8. система за признание на постиженията на доброволците;
9. система за наблюдение и оценка.

Чл. 29. Доброволческите организации, които организират младежка доброволческа дейност по силата на членство, приемат в

своя устав или устройствен акт правила за осъществяване на доброволческата дейност на членовете на организацията.

Чл. 30. (1) Доброволческите организации, които организират краткосрочни младежки доброволчески дейности, приемат общи условия, при които ще се извършва съответната доброволческа дейност в съответствие с нормативните изисквания за краткосрочна доброволческа дейност.

(2) Доброволческата организация писмено информира предварително по подходящ начин всеки доброволец за предлаганите от нея общи условия за съответната краткосрочна младежка доброволческа дейност.

(3) При започване на краткосрочна младежка доброволческа дейност всеки доброволец подава писмено заявление до доброволческата организацията, с което заявява своя свободен избор да извършва обявената доброволческа дейност и приема общите условия, предложени от доброволческата организация.

Чл. 31. (1) Доброволческите организации, които организират дългосрочна младежка доброволческа дейност, сключват с доброволеца писмен договор, с които се определят условията за извършване на доброволческата дейност.

(2) Минималното съдържание на договора се определя с Наредбата по чл.36 ал.1 от закона.

Чл. 32. Доброволческите организации водат регистър на доброволците за всички физически лица, които извършват младежки доброволческа дейност чрез тях по образец, одобрен със заповед на министъра на образованието, младежта и науката при спазването на Закона за защита на личните данни.

Чл. 33. (1) При регистрирането му като доброволец всеки младеж може да поиска да му бъде издадена доброволческа книжка по образец, одобрен със заповед на министъра на образованието, младежта и науката.

(2) Образецът и заповедта по ал. 1 се обнародват в Държавен вестник.

(3) Разходите за издаване на доброволческа книжка са за сметка на доброволческата организация.

Чл. 34. В доброволческата книжка се вписват следните обстоятелства:

1. трите имена, ЕГН и снимка на доброволеца;
2. началната дата и крайната дата за извършване на доброволческата дейност в съответната доброволческа организация;
3. вида на младежката доброволческа дейност или мероприятиято, в които е участвал доброволецът;

4. наименованието на доброволческата организация;

5. печат на доброволческата организация.

(2) Доброволецът е длъжен да представя своята доброволческа книжка на всяка доброволческа организация, за която извършва доброволческа дейност.

Чл. 35. (1) Доброволческата организация, организираща младежко доброволчество, може да поиска да бъде вписана в националния младежки регистър към министъра на образованието, младежта и науката при условия и ред, определени в Правилника за приложение на закона.

(2) При подаването на заявление за регистрация по ал. 1 доброволческата организация представя в MOMH доказателства за въведени добри практики за управление на доброволци, които отговарят на националните стандарти, и:

1. устава или устройствения акт на организацията;

2. политика за работа с доброволци;

3. вътрешните правила за управление на доброволци.

(3) Вписването, отказът от вписване или заличаването в националния младежки регистър на доброволческите организации се извършва със заповед на министъра или на упълномощен от него заместник-министър на MOMH при условия и ред, определени в правилника.

Чл. 36. (1) MOMH може да изисква от доброволческите организации, обхващащи младежкото доброволчество:

1. приетите общи условия за краткосрочна доброволческа дейност преди започването на дейността и списъка на заявителите се доброволци за съответната дейност;

2. копие от сключените договори за дългосрочна доброволческа дейност.

(2) Ежегодно регистрираните доброволчески организации предоставят в MOMH регистъра на доброволците, които са извършвали доброволческа дейност чрез тях на електронен носител във формат, определен със заповед на министъра на образованието, младежта и науката, която се обнародва в Държавен вестник.

Чл. 37. (1) Само доброволчески организации регистрирани на територията на страната могат да приемат и изпращат млади доброволци – чужди граждани.

(2) Удостоверенията и доброволческите книжки, издадени от регистрирани доброволчески организации, са официални удостоверителни документи за обстоятелствата за доброволческата дейност на доброволеца, вписани от регистрираната доброволческа организация.

(3) Държавата и общините подпомагат младежкото доброволчество, организирано от доброволчески организации, регистрирани в националния младежки регистър.

Чл. 38. (1) Министерският съвет приема наредба за стандартите за младежкото доброволчество по предложение на министъра на образованието, младежта и науката;

(2) МОМН оказва методическа помощ на доброволческите организации за спазване на нормативните стандарти за младежко доброволчество.

(3) МОМН разработва и публикува препоръки, които могат да бъдат използвани като насоки при разработването на добрите практики по ал. 1, след като вземе становището на Държавната агенция за закрила на детето и Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

(4) МОМН и Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ осъществяват съвместно контрол за спазване на нормативните изисквания и стандартите за младежкото доброволчество.

Раздел. IV. Младежки работници.

Чл. 39. (1) С цел специална подкрепа за личностното, общественото и икономическото развитие и овластяването на младите хора за пълноценно общественое-икономическо участие съобразно с особеностите на младежката възраст младежките работници изпълняват дейности, свързани с:

1. планирането, управлението, наблюдението и оценка на националната младежка политика на национално, областно и общинско ниво;

2. подпомагане развитието на младежкото участие на национално, областно и общинско ниво;

3. подпомагане дейността на младежките организации;

4. извършване на услуги за развитие на младежта;

5. подпомагане на младежкото доброволчество.

(2) Младежките работници извършват своята дейност по трудови и служебни правоотношения с държавни и местни органи, младежки организации, младежки съвети, доставчици на услуги за развитие на младежта и доброволчески организации, както и като свободна професия.

(3) Изискванията за професионалните и личностните качества на младежките работници при назначаването им се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието, младежта и науката и като се вземе становището на председателя на Държавната агенция за закрила на детето.

(4) Професионалната общност на младежките работници чрез своя представителна организация приема Етичен кодекс на младежки работник и участва в разработване на професионални стандарти.

(5) МОМН организира и подпомага професионалното образование и обучение на младежките работници.

Глава. IV Мерки за социално включване на младите хора

Чл. 40. (1) Агенцията за социално подпомагане разработва и реализира целенасочени мерки за подпомагане на социалното включване на млади хора на възраст от 18 до 29 години по реда на Закона за социалното подпомагане.

(2) Критериите и стандартите за мерките по ал. 1 се съгласуват с МОМН.

(3) Министерският съвет приема наредба, с която определя критериите и стандартите за социални услуги за младежи по предложение на министъра на труда и социалната политика, съгласувано с министъра на образованието, младежта и спорта и председателя на Държавната агенция за закрила на детето.

Глава V. Младежки организации

Чл. 41. (1) Младежката организация е доброволно демократично сдружение на млади хора на възраст от 14 до 35 години за задоволяване и защита на интересите на младите хора.

(2) Децата могат да членуват в младежки организации по този закон при условията на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, като нямат право да избират и да бъдат избрани в управителни органи и имат съвещателен глас в общите събрания на младежките организации.

Чл. 42. (1) Младежката организация може да бъде учредена като сдружение с нестопанска цел при условията и реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Младежката организация може да бъде учредена като гражданско дружество при условията и реда на чл. 357-364 от Закона за задълженията и договорите.

(3) Младежка организация на политическа партия може да бъде учредена при условията и реда на чл. 20, ал. 2 от Закона за политическите партии.

(4) Младежка организация на Българския червен кръст може да бъде учредена в съответствие със Закона за Българския червен кръст.

Чл. 43. Развитието на младежките организации се насърчава и подпомага от държавата, общините и обществото при ред и условия, определени в закон, съответно наредба на общинския съвет.

Чл. 44. Национално представителна младежка организация е младежка организация, която отговаря едновременно на следните три критерия:

1. Да има клонове или организации – членове в минимум три административно териториални области, като всяка от трите области следва да е от различен район за планиране на страната.

2. Да има над 100 (сто) членове – физически лица.

3. Да има над 30 (тридесет) членове във всеки клон или организация – член.

Чл. 45. (1) Младежките организации, които отговарят на изискванията по чл. 44,

се вписват в списък на национално представителните младежки организации.

(2) Списъкът на национално представителните младежки организации се публикува на интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката.

Чл. 46. (1) Вписването на младежките организации в списъка на национално представителните организации става по тяхно искане.

(2) Министерството на образованието, младежта и науката провежда процедура за вписване на национално представителна младежка организация.

Чл. 47. (1) Младежките организации, които желаят да бъдат вписани в списъка на национално представителните младежки организации, подават в Министерството на образованието, младежта и науката писмено заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието, младежта и науката.

(2) Към заявлението се прилагат:

1. данни за заявителя - наименование, вид, седалище и адрес на управление; учредителен акт; удостоверение за актуално състояние или друг равнозначен документ, удостоверяващ правния статус на заявителя;

2. документи, удостоверяващи обстоятелствата по чл. 44, т. 1 – 3.

Чл. 48. (1) В срок от 14 дни от получаване на заявлението по чл. 47 министърът на образованието, младежта и науката назначава със заповед комисия, която разглежда представените документи.

(2) За изясняване на фактите и обстоятелствата за включване в списъка по чл. 45

комисията може да изисква от кандидатите и допълнителни документи, както и сверяване с оригиналите на представените документи.

(3) Комисията, въз основа на изискванията по чл. 44 и документите по чл. 45, представя на министъра на образованието, младежта и науката становище с предложение за включване на младежката организация в списъка или за отказ.

Чл. 49. На основание на предложенията на комисията в 7-дневен срок министърът на образованието, младежта и науката издава заповед за вписване или за отказ за включване на младежката организация в списъка на национално представителните младежки организации.

Чл. 50. (1) Вписване младежката организация в списъка на национално представителните организации е за срок от 3 години.

(2) След изтичане на срока по ал. 1 младежката организация може отново да подаде заявление за включване в списъка по чл. 45.

(3) В случаите по ал. 2 комисията по чл. 48 прави предложение до министъра на

образованието, младежта и науката за отказ за повторно включване в списъка на национално представителните младежки организации, когато:

1. младежката организация е престанала да отговаря на изискванията по чл. 44.

2. по съдебен ред се установи незаконосъобразно вписване на младежката организация в списъка.

Чл. 51. Списъкът на национално представителните младежки организации се актуализира в 3-дневен срок след всяко издаване на заповед на министъра на образованието, младежта и науката за вписване или отписване от списъка.

Чл. 52. Национално представителната младежка организация, за която са настъпили промени в обстоятелствата по чл. 44, е длъжна да уведоми министъра на образованието, младежта и науката в тридесетдневен срок от настъпването им.

Чл. 53. (1) Комисията по чл. 48 извършва проверка на национално представителна младежка организация, за която е постъпила информация за промени в обстоятелствата по чл. 44, както и при възникване на основателни съмнения относно истинността на представените от нея документи по чл. 45.

(2) Комисията изговя становище до министъра на образованието, младежта и науката с предложение за отписване на младежката организация от списъка на национално представителните младежки организации, когато се установи, че е престанала да отговаря на изискванията по чл. 44.

(3) В случаите по ал. 2 министърът на образованието, младежта и науката издава заповед за отписване на младежката организация от списъка на национално представителните организации.

Чл. 54. Младежките организации могат да се сдружават в Национално, областно и общинско младежко представителство, регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза.

Чл. 55. Националното младежко представителство се ползва с всички права на национална младежка организация.

Глава. VII. Публичното подпомагане на развитието на младежта

Раздел. I. Финансиране на националната политика за развитие на младежта

Чл. 56. (1) Финансирането на националната младежка политика се осъществява със средства от:

1. републиканския бюджет;
2. общинските бюджети;
3. национални и международни програми;
4. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
5. средства от фонд "Развитие на младежта в България";
6. средства от европейските оперативни програми;
7. приходи от други източници.

(2) Средствата по ал. 1 се разходват в съответствие с Националната стратегия за младежта за:

1. финансиране на изпълнението на този закон и на мерките, предвидени в Националната програма за младежта, областните стратегии за младежта и общинските програми за младежта;
2. финансиране на дейността на младежките организации;
3. съфинансиране на проекти, финансирани със средствата от фондовете на Европейския съюз и на други международни организации съгласно подписаните споразумения.

Чл. 57. (1) Младежките и доброволческите организации, регламентирани с разпоредбите на този закон, както и други организации с нестопанска цел, предоставящи услуги за развитието на младежта, могат да кандидатстват за получаване на финансови средства за извършване на мерки за развитие на младежта от републиканския бюджет и от общинските бюджети при спазване на критериите и стандартите, установени с нормативен акт по приложението на този закон.

(2) Общините могат да кандидатстват за получаване на средства за извършване на мерки за развитие на младежта от републиканския бюджет при спазване на критериите и стандартите, установени с нормативен акт по приложението на този закон.

Раздел II. Фонд „Развитие на младежта в България”

Чл. 58. Към министъра на образованието, младежта и науката се създава фонд „Развитие за младежта в България“ - второстепенен

разпоредител с бюджетни кредити.

Чл. 59. Средствата по фонд „Развитие на младежта в България“ се набират от:

1. целеви средства от централния бюджет в размер, определян ежегодно в рамките на бюджета на МОМН със Закона за държавния бюджет на Република България; но не по-малко от 0,1 % от БВП;
2. дарения и завещания от местни и чуждестранни физически или юридически лица;
3. приходи от организирани извънредни и специализирани тиражи на Държавната парично-предметна лотария и на Българския спортен тотализатор;
4. възстановени неправомерно и недобросъвестно получени средства по фонда и лихвите по тях;
5. програми на Европейския съюз и на други международни организации;
6. приходи от други източници.

Чл. 60. (1) Средствата по фонд „Развитие на младежта в България“ се разходват в съответствие с Националната стратегия за младежта и Националния план за младежта за:

1. финансово подпомагане на програми и мерки за развитие на младите хора, предвидени в Националната програма за младежта, областните стратегии за младежта и общинските програми за младежта;
2. финансово подпомагане на целенасочени мерки за социално включване на младите хора, предвидени в Националната програма за младежта, Областните стратегии за младежта и общинските програми за младежта;
3. финансово подпомагане на жилищни мерки за млади семейства, предвидени в Националната програма за младежта и общинските програми за младежта;
4. финансово подпомагане развитието на организираното младежко движение в България чрез младежките организации, регистрирани по чл. 43 и участието им в международното младежко движение;
5. финансиране на услуги за развитие на младежта, извършвани от общините, както и от лица, вписани в регистъра, който се води по този закон;.
6. финансиране на общински, областни и регионални програми и проекти за развитие и социално включване на младежта в изпълнение на този закон;
7. финансово подпомагане на доброволчески организации, регламентирани по този закона, за развитие на младежкото доброволчество в България и участието на българските младежи в международното младежко доброволчество;
8. съфинансиране и гарантиране на изпълнението на проекти на общините, младежките организации, младежките съвети, лицата и

доброволческите организации, вписани по силата на закона, финансирани със средствата от фондовете на Европейския съюз и на други международни организации;

9. финансово подпомагане на професионалното образование и обучение на младежките работници - не по-малко от 3%, но не повече от 6 % от годишния обем на фонда;

10. изследвания на младежта и проучвания за обезпечаване на планирането, наблюдението и оценка на политиките за развитие на младежта – не по-малко от 2%, но не повече от 5% от годишния обем на фонда;

11. подпомагане на планирането, програмирането, наблюдението, оценката на националните, областните и общинските стратегии, планове и програми.

12. развитие на нормативна база в сферата на развитието на младежта - не повече от 2 на сто от годишния обем на фонда;

13. придобиване на дълготрайни активи и текущо поддържане на обекти на материална база от национално и общинско значение за развитие на младежта;

14. изграждане на нови, реконструкция и модернизация на съществуващите обекти на материална база от национално и общинско значение за развитие на младежта;

15. издръжка на дейността на фонда - не повече от 5 % от набраните средства.

(2) Средствата по програми на Европейския съюз и на други международни организации се разходват от фонда по правилата на тези програми.

Чл. 61. (1) Управлението и контролът на фонд „Развитие на младежта в България“ се извършва от управителен и надзорен съвет.

(2) Мандатът на членовете на надзорния и управителния съвет е три години.

Чл. 62. (1) Управителният съвет на фонд „Развитие на младежта в България“ се състои от управител, подуправител и трима членове.

(2) Управителят и подуправителят на фонда се назначават от министъра на образованието, младежта и науката.

(3) Членовете на Управителния съвет се назначават от министъра на образованието, младежта и науката по предложение на Надзорния съвет на фонда.

Чл. 63. (1) Надзорният съвет на фонд „Развитие на младежта в България“ включва двама представители на МОМН, по един представител на национално-представена младежка организация и един представител на Националното сдружение на общините в Република България.

(2) Поименният състав на Надзорния съвет се утвърждава в 14-дневен срок със заповед на министъра на образованието, младежта и

науката.

(3) Надзорният съвет на фонд „Развитие на младежта в България“:

1. контролира законосъобразността и целесъобразността на решенията на Управителния съвет, както и на тяхното изпълнение;
2. проверява и контролира финансовата дейност и документация на фонда;
3. разглежда жалби срещу решения на Управителния съвет.
4. представя на министъра на МОМН предложението за годишния бюджет на фонда, като изразява мотивирано становище.

(4) Членовете на Надзорния съвет изпълняват своите функции на обществени начала.

Чл. 64. Управителният съвет на фонд „Развитие на младежта в България“:

1. разработва правилник за своята дейност;
2. разработва предложение за годишната план-сметка на фонда, което внася за становище в Надзорния съвет на фонда;
4. управлява и разходва средствата на фонда;
5. одобрява годишния финансов отчет на фонда;
6. изготвя годишния доклад за дейността на фонда.

Чл. 65. За оперативното ръководство на фонда Управителният съвет може да предложи на министъра на МОМН да назначи изпълнителен директор на фонда, като в решението за предложението формулира неговите задължения и възнаграждение.

Чл. 66. Дейността на фонд „Развитие на младежта в България“ се обслужва от администрацията на МОМН.

Чл. 67. Условието и редът за набиране, разходване, управление, отчитане и контрол на средствата по фонд „Развитие на младежта в България“ се определят с наредба на министъра на финансите и министъра на образованието, младежта и науката, след като се вземе становището на национално-представителните младежки организации.

Раздел III. Младежка инфраструктура

Чл. 68. (1) Държавата и общините подпомагат и насърчават изграждането и поддържането на обектите на материалната база за услуги за децата и младежта, които са от общинско значение.

(2) В населените места с население над 20 000 жители общините създават условия за разкриване на самостоятелен младежки дом в центровете на населеното място.

(3) Териториално-устройствените и градоустройствените норми за целесъобразното разполагане и проектиране на материалната база за услуги за децата и младежта в отделните функционални типове населени места и части на населените места се определят от

министъра на регионалното развитие и благоустройството съгласувано с министъра на образованието, младежта и науката и председателя на Държавната агенция за закрила на детето, като се вземе становището на национално-представителните младежки организации.

Чл. 69. (1) Държавата и общините предоставят под наем на младежките организации и доставчици на услуги, които са вписани в Националния младежки регистър, и доставчиците на социални услуги за деца помещения в младежкия дом или други подходящи помещения за осъществяване на тяхната дейност в полза на децата и младите хора по този закон и по Закона за закрила на детето.

(2) Предоставянето на помещения по ал. 1 се извършва по реда на Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост.

(3) Наемът на предоставените помещения е в размер на амортизационните отчисления, като към тях се добавят и експлоатационните разходи, ако има такива.

(4) Предоставените помещения по реда на този член не могат да се преотдават под наем, да се преотстъпват за ползване, както и да се ползват съвместно по договор с трети лица освен когато подпомагат дейността на младежката организация и доставчика на услуги и се запазва основното им предназначение.

(5) Наемните правоотношения се прекратяват поради:

1. при нарушение на ал. 4;
2. младежката организация не отговоря на изискванията към членовете за срок повече от шест месеца;
3. младежката организация и доставчикът на услуги не извършват дейност за срок повече от една година или не са подали в срок отчета за дейността си по този закон;
4. при заличаване на регистрацията на доставчика за услуги за младежта и на доставчика за социални услуги за деца;
5. други, предвидени в договора за наем клаузи

Глава IX. Национална информационна система за младежта

Чл. 70. MOMH създава и поддържа национална информационна система за младежта при условия и ред, определени в Правилника за прилагане на закона.

Чл. 71. (1) Министърът на образованието, младежта и науката води Национален младежки регистър, в които се вписват:

1. младежките организации;
3. доставчици на услуги за развитие на младежи;
4. доброволчески организации по закона.

(2) Поддръжката, съхранението и развитието на Националния регистър, както и организацията на достъпа до информацията в него се извършват от административно звено на MOMH.

(3) Условието и редът за водене на Националния младежки регистър се определят в правилника за приложение на закона.

Чл. 72. (1) МОМН организира и подпомага:

1. изследванията на потребностите и развитието на младите хора в България;

2. наблюдения, оценки и анализи на провеждането на националната политика за младежта на национално, областно и общинско ниво.

(2) Държавните и общинските органи са длъжни да предоставят информация на МОМН във връзка с ал. 1.

(3) Резултатите от дейностите по ал. 1 са общодостъпни и се публикуват на интернет страницата на МОМН.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. (1) По предложение на министъра на образованието, младежта и науката, Министерски съвет приема правилник за приложение на закона и предвидените в него наредби в срок от шест месеца от влизането на закона в сила.

(2) Министерският съвет приема предвидените в закона наредби и предложения за промени в законодателството в срок от една година от приемането на този закон.

§ 2. Министерският съвет приема Национален план за младежта в срок до три месеца от приемането на този закон.

§ 3. Областните съвети за развитие приемат Областните стратегии за младежта в срок до шест месеца от приемането на Националния план за младежта.

§ 4. Общинските съвети актуализират Общинските стратегии за развитие и приемат Общински планове за младежта в съответствие с Националната стратегия за младежта в срок до шест месеца от приемането на този закон.

§ 5. В Закона за хазарта (Обн. ДВ. бр.51 от 4 Юни 1999г., изм. ДВ. бр.103 от 30 Ноември 1999г., изм. ДВ. бр.53 от 30 Юни 2000г., изм. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., изм. ДВ. бр.102 от 27 Ноември 2001г., изм. ДВ. бр.110 от 21 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.75 от 2 Август 2002г., изм. ДВ. бр.31 от 4 Април 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.79 от 4 Октомври 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.103 от 23 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.54 от 4 Юли 2006г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.110 от 21 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни

2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.50 от 2 Юли 2010г., изм. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г., изм. ДВ. бр.60 от 5 Август 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 4 Октомври 2011г.), § 11 от Преходните и заключителни разпоредби, се създава нова алинея (13) със следния текст:

„(3) В държавния бюджет ежегодно се предвижда целева субсидия за мерки по Закона за развитие на младежта в размер 90 на сто от внесения в държавния бюджет през предходната година данък по чл. 220 от Закона за корпоративното подоходно облагане от организаторите на тото и лото игри с изключение на същия данък, внесен от БСТ . Не по-малко от 60 на сто от целевата субсидия се предвижда в бюджета на МОМН и за фонд „Развитие на младежта в България”, а остатъкът се предвижда като целеви субсидии за общините.

Мотиви

към Проекта на Закон за националната политика за младежта

I. Необходимостта от Закон за националната политика за младежта

От 1989 г. насам населението на България е намаляло с над един милион души. Хората до 29-годишна възраст са намалели с близо 840 000 души. Статистиката сочи, че ако днес хората на възраст 15 - 29 години са близо 1 590 000 души, след 10 години броят им ще стане милион, а след още 10 години – ще бъде близо два пъти по-малко. През последното десетилетие страната ни са напуснали около 195 - 200 хил. души, средно по 25 хил. годишно, повечето от които са младежи.

Чрез създаването на благоприятни условия за професионално, социално и личностно реализиране на младите хора и участието им в социалния и икономическия живот, с приобщаването им в управлението на местно, областно и национално ниво, и за връщане в България на обучаващи се в чужбина български младежи ще се подобри демографската ситуация в България, което е значим фактор за догонващо Европейския съюз развитие и сближаване на качеството на живот. Съхранението, развитието и инвестирането в младежта като социален капитал на България и Обединена Европа са стратегическа цел на приетата от правителството Стратегия за национална младежка политика в периода 2010-2020 година.

В отговор на резултатите от социалната и експертните оценки в проектозакона се прави опит да се преодолее:

- високата степен на централизация на управление на младежката политика;
- недостатъчна координация и съгласуваност между различните секторни централни органи в планирането и изпълнението на националната младежка политика;
- неразвит достъп до услуги, подкрепящи развитието на младите хора, особено до услуги за организация за свободното време;
- недостатъчната интеграция между управлението на детската и младежката политика;
- неструктурираността на участието на младежта в управлението на местно, областно и национално ниво

Приемането на Закона за националната политика за младежта се налага с оглед на постигане на международните стандарти, установени от Европейския съюз, Съвета на Европа и ООН, на които Република България е пълноправен член, както и с оглед на назрялата необходимост от създаване на устойчиви механизми за специална подкрепа на развитието на младите хора в България.

2. Международните стандарти. Приемането на Закон за националната политика за младежта е свързано с прилагане на стандартите, установени от:

2.1. Европейски съюз. Проектът за Закон за националната политика за младежта осигурява национална нормативна основа за изпълнение на целите и мерките за развитие на младите хора, установени от Европейския съюз. В изпълнение на Лисабонската стратегия, приета от Европейския съвет през март 2000 година, Европейският съвет прие специална Резолюция за социалното включване на младите хора (обнародвана в Официален вестник С 374/28.12.2000г). През 2001 година Европейската комисия публикува Бяла книга за Европейската младеж (COM (2001) 681), в която са идентифицирани четири приоритетни области – участие, информация, доброволчески дейности и по-добро разбиране и познаване на проблемите на младежта. През март 2005 година Европейският съвет прие Европейски пакт за младежта за подобряване на възможностите за развитие на знанията, мобилността, заетостта и социалното включване на младите европейски граждани.

2.2. Съвет на Европа. Проектът за Закон за националната политика за младежта е съобразен с препоръките на Съвета на Европа, формулирани в Резолюция №7 (2003) на Комитета на министрите за младежката политика на Съвета на Европа, Препоръка 1585 (2002) на Парламентарната асамблея за младежките политики в Съвета на Европа, Препоръка Rec №1 (2006) на Комитета на министрите към държавите членки за ролята на националните младежки съвети в развитието на младежката политика, Препоръка 1437 (2000) на Парламентарната асамблея за неоформалното образование.

С Декларация от 29 юли 1999 година Народното събрание препоръча на органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление да прилагат принципите на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, приета от Конгреса на местните и регионалните власти на Съвета на Европа, според възможностите и ресурсите им. С Проекта за Закон за националната политика за младежта се прави решителна стъпка напред към създаване на законови гаранции за ефективното прилагане на принципите на ревизираната Европейска харта.

2.3. Организация на Обединените нации. Проектът на Закон за националната политика за младежта съответства на Конвенцията на ООН за правата на детето. Чрез него се създава нормативна основа за изпълнението на мерките от Световната програма за действие за младежта, приета с Резолюция A/RES/50/81 на Общото събрание на ООН.

3. Приемането на Закон за националната политика за младежта е необходимо за трайно уреждане на основни обществени отношения, свързани с предоставянето на специална подкрепа за младите хора чрез:

- добро управление на националната младежка политика с ясно дефиниране на правомощията на държавните и общинските органи;

- представителство и участие на младите хора на възраст до 35 години в младежки организации, младежки съвети и в управлението на общинско, областно и национално ниво;
- мерки за развитие на млади хора на възраст от 14 до 29 години - публично подпомагани услуги за развитие на младежта, определяне статута на доставчиците на публично подпомагани услуги за развитие на младежта, насърчаване на младежкото доброволчество и определяне на статута на младежкия работник;
- специални мерки за подкрепа на социалното включване на млади хора на възраст от 18 до 29 години;
- механизми за ефективно финансиране на националната младежка политика през държавния и общинските бюджети, фонд „Развитие на младежта в България и публично подпомагане на младежките организации и младежките съвети;
- младежка инфраструктура чрез изграждане и поддържане на материална база за услуги за младежта и създаване на нова, гарантирайки запазването и поддържането на младежките домове като уникално българско средище на младежкото развитие;
- национална информационна система за младежта.

II. Основни въпроси, свързани със специалната подкрепа за развитието на младите хора, уредени със законопроекта

1. Понятие за млади хора.

За разлика от действащото унифицирано легално определение в Закона за

физическото възпитание и спорта, Проектът за Закон за националната политика за младежта предлага диференцирана дефиниция за млади хора. Специални мерки за подкрепа са необходими с оглед на особеностите на периодите и преходи във възрастовото развитие на личността на младия човек. Мерките за насърчаване на младежкото представителство са насочени към млади хора на възраст до 35 години, мерките за развитие на младежта – към млади хора на възраст от 14 до 29 години, съответно мерките за подкрепа на социалното включване – към млади хора на възраст между 18 и 29 години. Този диференциран подход се основава на възприетата в България периодизация на възрастовото развитие на личността.

Особено широкият обхват (до 35 години) на мерките за насърчаване на младежкото представителство отразява компромис в полза на установилата се в България традиция в организираното младежко движение, поради неготовност на младежкото движение за намаляване на възрастта за участие в младежки организации. За в бъдеще следва да бъде внимателно подготвено намаляване на тази горна граница с оглед на съобразяване с международните стандарти (в Бялата книга на ЕС-15-25 години; новата програма на ЕС „Младежта в действие” (2007-2013)-13-30 години; Европейската конвенция за международното дългосрочно младежко доброволчество- 18-25 години; в последните свои

резолюции Общото събрание на ООН дефинира младежта на възраст 15-24 години).

Предложената горна граница от 29 години за мерките за развитие и за подкрепа на социалното включване отразява края на младежкия етап от възрастовото развитие на личността.

Определената долна граница от 14 години за мерки за развитие на младежта е обусловена от три основни фактора: 1) с навършване на 14 година започва периодът на късното юношество, в който личността оформя своята идентичност, интереси и ориентация за развитие, изпитва силна необходимост от себеутвърждаване и от доверие; 2) с навършване на 16 години младият човек става общо трудоспособен, като е възможно започването на работа и с навършване на 14 години.

Насочването на мерките за развитие би подпомогнало кариерната ориентация и би облекчило включването на трудоспособните млади хора в системата на трудовата заетост; 3) с навършване на 14 години възниква възможността за реализиране на наказателна отговорност по отношение на младия човек за извършени от него престъпления. Статистиката през последните години показва застрашителни тенденции на нарастване на броя на непълнолетните, извършители на престъпления, и на относителния дял на младите хора до 29 години сред затворническата популация и сред водачите на МПС, причинили ПТП. Предлагането на подходящи и навременни специални мерки за развитие (напр. организиране на свободното време, разширяване на знанията и информираността за безопасността на движението и т.н.) е от особено значение за превенция на правонарушенията, извършвани от млади хора на възраст между 14 и 29 години с цел създаване на благоприятни условия за професионално, социално и личностно реализиране на младите хора и участието им в социалния и икономическия живот, за приобщаването им в управлението на местно, областно и национално ниво.

Дефинираната долна граница от 18 години за специални мерки за подкрепа на социалното включване е обусловена от следните фактори: 1) до навършване на 18 години лицата в риск са обхванати от Закона за закрила на детето; 2) с навършване на 18 години по отношение на младите хора в риск от социално изключване се прекъсват мерките за закрила, приложени по Закона за закрила на детето. Практиката показва, че те изпадат от социалната мрежа, което може да обезсмисли постигнатите резултати от мерките за закрила и да засили риска от социално изключване. През последните години законодателната практика в държавите-членки на Европейския съюз (напр. Германия, Холандия, Великобритания) се ориентира към интегриране между мерките за закрила на детето и социалните услуги за пълнолетните млади хора с цел ефективно управление на риска от социално изключване.

2. По отношение на управлението на националната младежка политика.

2.1 В съответствие със Стратегията за национална младежка политика 2010-2020 Проектът за Закон за националната политика за

младешта, като отчита междуведомствения характер на националната политика за младешта, ясно дефинира правомощията на органите на централната власт, областните администрации, органите на местно самоуправление и предвижда ефективни механизми за координация и оперативното взаимодействие помежду им при управлението на политика за младите хора на национално, областно и общинско ниво. Предвидената структура на управление е насочена към интеграция на политиките за децата и младешта и ефективни публично-частни партньорства. В голяма степен планирането и управлението на политиките за младешта е децентрализирано на областно и общинско ниво, като са гарантирани механизми за хоризонтална и вертикална координация при изпълнението на Националната стратегия за младешта.

2.2. Законопроектът предвижда важната роля на Народното събрание в стратегическото планиране на политика за младешта като общонационално съществен приоритет. Народното събрание приема Националната стратегия за младешта и Годишен доклад за младешта.

Проектът за закон възлага на Министерския съвет внасянето в Народното събрание на Националната стратегия за младешта и Годишния доклад за младешта, приемането на Национален план за младешта и годишна Програма за младешта, както и на подзаконовите нормативни актове по приложението на закона.

С оглед на изключителната значимост на политиките за развитие на младешта на министър-председателя се възлагат функции по осигуряване на ефективността на междуведомствената координация, интеграцията на политиките за децата и младешта и публично-частното партньорство в стратегическото управление на националната политика за младешта. В подкрепа на тези функции законопроектът предвижда създаване на Национален съвет за децата и младешта като консултативен орган към Министър-председателя.

2.3. Проектът за Закон за националната политика за младешта определя министъра на образованието, младешта и науката като основен централен държавен орган за ръководство, координация и контрол при осъществяване на държавната политика за младешта. На него е възложено да подготвя подзаконовите нормативни актове по приложението на закона, да координира разработването на Националната стратегия за младешта, Националния план за младешта и Годишния доклад за младешта и да ги внася в Националния съвет за децата и младешта, както и да координира дейността на областните управители и да подпомага общините при осъществяване на националната политика за младешта.

Годишната национална програма за младешта е основният оперативен инструмент, чрез която министърът на образованието, младешта и науката ръководи държавните мерки за специална подкрепа на развитието на младешта в изпълнение на Националната стратегия за младешта и на Националния план за младешта.

С оглед на процеса на децентрализация на управлението на националната младежка политика на министъра на образованието, младежта и науката са възложени функции:

- по водене на Националния младежки регистър, в който се вписват младежките организации, доставчиците на услуги за развитие на младежта, доброволческите организации, които искат да ползват публично подпомагане по закона;
- по участие в разработването на критериите и стандартите за услугите за развитие на младежта, за целенасочените мерки за подкрепа на социалното включване, за младежкото доброволчество, за младежките работници и нормите за целесъобразно разполагане и проектиране на материалната база за услуги за децата и младежта;
- по контрол по спазването на нормативно установените критерии и стандарти;
- по оказване на методическа помощ при осъществяването на националната младежка политика;
- като национален координиращ орган по Европейската конвенция за насърчаване на дългосрочното международно младежко доброволчество;
- по подпомагане развитието на младежките организации, младежкото доброволчество, както и предоставяне на услуги за развитие на младежта;
- по управление на държавното имущество, предназначено за националната политика за младежта;
- по управление и контрол на фонд „Развитие на младежта в България;
- по създаване и поддържане на Националната система за младежта.

2.4. Управление на националната младежка политика на областно ниво

В съответствие с Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите и Стратегията за национална политика за младежта 2010-2020 година е уреден ясен механизъм за управление на младежките политики на областно ниво. На областните управители са възложени правомощия по координация на осъществяване на националната политика за младежта на територията на областта. Областната стратегия за младежта, която се приема от областния съвет за развитие с участието на младежките организации, е основният инструмент за планиране на младежките политики с оглед на специфичните нужди на младите хора на територията на областта в съответствие с Националната стратегия за младежта и Националния план за младежта.

2.5. Общинските политики за младежта. В съответствие с възприетия принцип на децентрализация и в съответствие с Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите проектът възлага правомощия на кметът на общината и на общинския съвет. Общинският план за младежта, който се приема от Общинския

съвет с участието на младежките организации, е основният инструмент за планиране на младежките политики с оглед на специфичните нужди на младежите на територията на общината в съответствие с Националната стратегия за младежта.

На кмета на общината е предоставено правомощието да възлага на регистрирани доставчици на услуги изпълнението на публично подпомагани услуги за развитие на младежта.

Законопроектът създава възможност за общините да бъдат доставчици на услуги за развитие на младежта, да организират младежко доброволчество и да получават целеви субсидии от държавния бюджет за изпълнението на мерки по закона и да кандидатства за финансиране от фонд „Развитие на младежта в България”.

Предвидено е представителство на Националното сдружение на общините в Република България в Националния съвет за децата и младежта към министър-председателя и в Надзорния съвет на фонд „Развитие на младежта в България”.

3. Мерки за развитие на младежта.

На държавата и общините се вменява задължението за предприемане на подходящи мерки за развитие на младите хора с цел специална подкрепа за създаване на благоприятни условия за пълноценно личностно развитие и участие на младите хора в обществения и икономическия живот.

3.1. Услуги за развитие на младите хора. Като основна мярка за специална подкрепа на младите хора са дефинирани услугите за развитие, насочени към млади хора на възраст от 14 до 29 години и ще бъдат гарантирани чрез публично подпомагане. Въз основа на оценка на текущото изпълнение на Програмата за младежки дейности и организираната социална оценка в проектозакона се определя кръгът от услуги и тяхната насоченост, необходими за развитието на младите хора (чл. 19) - консултантски услуги, информационни услуги, услуги за организиране на свободното време, услуги за разширяване на знанията, опита и уменията на млади хора, услуги в подкрепа на младежкото доброволчество. Младежките консултантско-информационни центрове, които близо десет години демонстрират потенциала на публично-частното партньорство на местно равнище, са регламентирани като услуга за развитие в обхвата на публичното подпомагане.

Проектът за закон очертава кръг от доставчиците услуги за развитие на младежта, като специално е подчертана ролята на народните читалища, културните институти, спортните организации и организациите за социален туризъм, които могат да се ползват от публично подпомагане след вписването им в националния младежки регистър към държавната Агенция за младежта и спорта и спазването на нормативно установените изисквания и стандарти.

Създава се възможност общините да разкриват и самостоятелно да управляват услуги в помощ за развитие на младежта, чрез което се

гарантира съществуването на младежките домове като традиционни общински услуги за развитие на младите хора.

Като израз на децентрализацията на националната младежка политика на кметовете на общините се възлага централна роля в процеса на възлагане на управлението на публичноподпомагани услуги за развитие на младите хора.

3.2. Жилищни мерки в подкрепа на млади семейства. Законопроектът създава нормативна рамка за държавата и общините да предприемат и подпомагат жилищни мерки в подкрепа на младите семейства с цел насърчаване на отглеждането на деца в семейна среда чрез кредитно-лихвени и други финансови и икономически облекчения, както и чрез финансираня в изпълнение на управленската програма на правителството.

3.3. Насърчаване на младежкото доброволчество като основна форма на участие на младите хора във формирането и реализирането на политики. В отговор на Бяла книга за Европейската младеж (COM (2001) 681), приета от Европейската комисия, и в изпълнение на правителствената Стратегия за национална младежка политика 2010-2020 и с предлагания закон се създава нормативна основа за развитие и подпомагане на доброволческата дейност, извършвана от млади доброволци на възраст от 14 до 29 години като членове или в сътрудничество с доброволчески организации по собствен избор извън трудови и служебни правоотношения, без възнаграждение за доброволеца, чрез която дейност се разширяват техните знания, опитът и уменията на доброволеца и на хората, с които той работи. В европейски план младежкото доброволчество демонстрира завидна ефективност за формиране на активна гражданска позиция и за приобщаването на млади хора обществено полезна дейност, както и като форма на неформално учене. Проектът за Закон за развитие на младежта установява нормативни изисквания и стандарти в защита на интересите на младите доброволци и механизми за публично подпомагане на младежкото доброволчество, организирано от капацитетни доброволчески организации, вписани в националния младежки регистър.

3.4. Правен статут на младежките работници В изпълнение на правителствената Стратегия за национална младежка политика 2010-2020 с предлагания Проект на закон се създава правна рамка на статута на младежките работници, чрез чиято професионална дейност се реализира специалната подкрепа за личностното, общественото и икономическото развитие и овластяване на младите хора за пълноценно обществено-икономическо участие в обществото, съобразено с особеностите на младежката възраст.

4. Мерки за социално включване на младите хора

В резултата на липсата на нормативно изискване в действащата система на социално подпомагане целенасочените мерки за подпомагане на социалното включване на млади хора на възраст от 18 до 29 години, съобразени с потребностите и особеностите на младежката възраст, са по-

скоро спорадични. Мерките на закрила на децата не са интегрирани в достатъчна степен с младежката политика. С цел да се преодолее тази празнота в проекта за Закон за развитие на младежта се предвижда задължение Агенцията за социално подпомагане да разработва и реализира целенасочени мерки за подпомагащи социалното включване на млади хора на възраст от 18 до 29 години по реда на Закона за социалното подпомагане, като съгласува критериите и стандартите за тези мерките с Министерството на образованието, младежта и науката и се вземе становището на Държавната агенция за закрила на детето.

5. Насърчаване на организираното младежко движение в България

5.1. Насърчаване самоорганизирането на млади хора. В отговор на Бяла книга за Европейската младеж (COM (2001) 681), приета от Европейската комисия, и в изпълнение на правителствената Стратегия за национална младежка политика 2010-2020 и препоръките на Съвета на Европа за национална подкрепа на младежките организации Проектът за закон развива правната рамка на статута на организациите на млади хора на възраст от 14 до 35 години и тяхното публично подпомагане като основа на форма за активно участие на младите хора в обществения живот в страната и в Европейския съюз. Предлаганата нормативна уредба ще насърчи самоорганизирането на българските младежи като израз на отраслово самоуправление и ще създаде предпоставки за сформирание на нови организации и укрепване на капацитета на съществуващите.

6. Финансиране на националната политика за развитие на младежта.

Проектът за закон предлага нов диверсифициран модел на финансиране на националната младежка политика чрез републиканския бюджет, общинските бюджети, национални и международни програми и дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица, както и чрез средства от фонд "Развитие за младежта в България".

Чрез фонд "Развитие на младежта в България", който е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министерство на образованието, младежта и науката, ще се осигурява програмно финансиране на мерки, предвидени в Националната стратегия за младежта и Националния план за младежта. С цел по-ефективна координация на националната младежка политика в управлението на фонда е предвидено участие както на представители на Министерството на образованието, младежта и науката, така и на представители на Държавната агенция за закрила на детето, на Националния младежки съвет и на Националното сдружение на общините в Република България.

Като основен източник на финансов ресурс за мерките по Закона за развитие на младежта се предвижда целево финансиране в размер 90 на сто от внесения в държавния бюджет през предходната година данък по чл. 220 от Закона за корпоративното подоходно облагане от организаторите на тото и лото игри с изключение на същия данък, внесен от БСТ. Предлага се не по-малко от 60 на сто от целевата субсидия да се

предвижда в бюджета на Министерството на образованието, младежта и науката и за фонд „Развитие на младежта в България”, а остатъкът да се насочва като целеви субсидии за общините.

7. Развитие на младежката инфраструктура

В Проектът за закон предвижда като задължение на държавата и общините да подпомагат и насърчават изграждането и поддържането на обектите на материалната база за услуги за децата и младежта, които са от общинско значение. За пръв път след 1989 година се създават нормативни гаранции за запазването и развитието на младежките домове като традиционна българска младежка инфраструктура.

8. Национална информационна система за младежта

Законопроектът установява нормативна рамка за развитие на националната информационна система за младежта и изследванията на младежта с цел да се осигурява надеждна информация за потребностите на младите хора, като и за планирането, управлението, наблюдението и оценката на политиките за младежта на общинско, областно и национално ниво.

Ивелин Николов

Валентина Богданова

Драгомир Стойнев

Кирил Добрев